

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI

HOTĂRÂREA nr. 249

din 01 februarie 2024

Prin adresa nr. 318831 din 15 septembrie 2023, Ministerul Finanțelor a transmis Consiliului Superior al Magistraturii propunerea „de a dispune efectuarea de verificări, pentru a se stabili forma și modalitatea de vinovăție a magistraților care au cauzat prin fapta lor un prejudiciu patrimonial Statului Român”.

Din cuprinsul sesizării și a înscrisurilor atașate a rezultat, în esență, faptul că prin Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată la data de 15.11.2022 în cauza *Mena împotriva României*, Curtea a constatat încălcarea art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, respectiv dreptul la un proces echitabil, ca urmare a lăsării nesoluționate a acțiunii civile exercitate de reclamant în procesul penal (decizia penală nr. _____ din data de _____), hotărârea fiind pusă în executare.

Prin Hotărârea Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 2427 din 18 octombrie 2023 s-a dispus sesizarea Inspecției Judiciare pentru a efectua verificările prevăzute la art. 269 alin. (4) din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

În urma verificărilor prevăzute de lege, Inspecția Judiciară – Direcția de inspecție pentru judecători a elaborat Raportul nr. 23-2011 din 19 decembrie 2023 prin care a concluzionat că nu au fost identificate indicii privind exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență în ceea ce îi privește pe judecătorii care au soluționat cauza penală vizată.

În aplicarea dispozițiilor art. 269 alin. (9) din Legea nr. 303/2022, prin adresa nr. 23-2011 din 28 decembrie 2023 Inspecția Judiciară a comunicat acest raport Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii.

Analizând aspectele prezentate în cuprinsul raportului, Secția pentru judecători constată că

Tel: (+40)21-311.69.02

Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro

Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

În mod judicios Inspekția judiciară a reținut că nu au fost identificate indicii privind exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență de către judecătorii investiți cu soluționarea apelului în dosarul penal nr.

În acest sens, s-a constatat că prin sentința penală nr. _____, pronunțată de _____ în dosarul nr. _____, s-a dispus, în temeiul art. 386 alin. (1) din Codul procedură penală, schimbarea încadrării juridice a infracțiunii pentru care a fost trimis în judecată inculpatul _____ prin rechizitoriul întocmit la data de _____ în dosarul nr. _____ din infracțiunea de lovire sau alte violențe, prevăzută de art. 180 alin. (2) din Codul penal din 1969, în infracțiunea de lovire sau alte violențe, prevăzută de art. 180 alin. (1) din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 din Codul penal.

În temeiul art. 396 alin. (6) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală s-a dispus încetarea procesului penal privind pe inculpatul _____ cu privire la săvârșirea infracțiunii de lovire sau alte violențe, prevăzută de art. 180 alin. (1) din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 din Codul penal, ca urmare a împlinirii termenului de prescripție specială a răspunderii penale.

S-a constatat că persoana vătămată _____ s-a constituit parte civilă în cauză cu suma de _____, reprezentând daune morale.

În temeiul art. 20 din Constituția României, al art. 1 alin. (2) din Codul de procedură penală, dând eficiență art. 6 și art. 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, s-a admis acțiunea civilă formulată de partea civilă _____ și a fost obligat inculpatul la plata sumei de _____ reprezentând daune morale.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut, în ceea ce privește acțiunea civilă, că în conformitate cu art. 25 alin. (5) din Codul procedură penală (forma în vigoare la momentul pronunțării soluției), „în caz de încetare a procesului penal în baza art. 16 lit. f) ... instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă”.

Cu toate acestea, în soluția pronunțată, prima instanță a ținut cont de Hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Tonchev c. Bulgariei, prin care Curtea a considerat că în situația în care sistemul intern permite reclamantilor să introducă o acțiune civilă alăturată procesului penal, statul are obligația să se asigure că aceștia se bucură de garanțiile fundamentale prevăzute la art. 6. Așadar, deși art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu impune statelor membre ca prin legislația internă să asigure posibilitatea formulării acțiunii civile în cadrul procesului penal, este obligatoriu ca în ipoteza în care un asemenea drept este prevăzut, acesta să îndeplinească toate exigențele prevăzute la art. 6.

În acest context, având în vedere și dispozițiile art. 27 alin. (2) din Codul procedură penală, conform cărora odată formulată acțiunea civilă în procesul penal partea civilă nu mai poate renunța

la această cale, putându-se adresa instanțelor civile doar ulterior încetării procesului penal, prima instanță a constatat că lăsarea nesoluționată a acțiunii civile în această ipoteză ar încălca dreptul părții civile de acces la o instanță. Pentru a decide în acest sens, instanța a apreciat că, deși declanșat în anul 2008, procesul penal se finalizează după mai bine de 5 ani, iar lăsarea nesoluționată a acțiunii civile ar însemna o tergiversare și mai mare a acesteia, aspect care, prin raportare la complexitatea cauzei și respectiv la conduita părții civile, nu s-ar justifica. Astfel, având în vedere că în cauză este vorba de acordarea de despăgubiri morale pentru prejudiciul suferit ca urmare a actelor de violență exercitate de inculpat - lovirea cu autoturismul, probațiunea administrată în cauză reducându-se la proba testimonială cu 3 martori, înscrisuri și expertiză medico-legală, instanța a constatat că prezenta cauză nu prezintă o complexitate care să justifice o durată de soluționare mai mare de 2 ani.

Având în vedere toate aceste aspecte, în baza art. 20 alin. (2) raportat la art. 1 alin. (3) din Constituția României, prima instanță nu a aplicat prevederile art. 25 alin. (5) din Codul procedură penală, făcând aplicarea directă a art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, soluționând acțiunea civilă astfel cum s-a arătat.

Împotriva acestei hotărâri au declarat apel
inculpatul și partea civilă

Prin decizia penală nr. pronunțată de s-a admis, printre altele, apelul declarat de inculpatul împotriva sentinței penale nr. pronunțată la de s-a desființat sentința apelată în latura civilă și, pronunțând o nouă hotărâre, în temeiul art. 25 alin. (5) raportat la art. 16 lit. f) din Codul procedură penală, s-a lăsat nesoluționată acțiunea civilă formulată de partea civilă

Pentru a dispune astfel asupra laturii civile, instanța de apel a observat că potrivit art. 25 alin. (5) din Codul procedură penală, „în caz de încetare a procesului penal în baza art. 16 lit. f) ... instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă”.

În continuare, Curtea de apel a reținut că este adevărat că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în numeroase decizii de speță (printre care și cea citată de prima instanță), a ajuns la concluzia încălcării articolului 6 atunci când încetarea procesului penal ca efect a intervenției prescripției a avut drept consecință neexaminarea acțiunii civile alăturată procesului penal, însă o atare soluție s-a fundamentat în urma constatării omisiunilor autorităților, în special al întârzierilor excesive care au condus la prescripția răspunderii penale.

Cu toate acestea, subliniază instanța de apel, în alte cazuri anterioare în care acțiuni civile din cadrul proceselor penale nu au fost examinate din pricina încetării procesului, Curtea a examinat disponibilitatea altor căi prin care reclamantii puteau solicita despăgubiri. Dacă reclamantii aveau la dispoziție căi efective și accesibile, a considerat că dreptul de acces nu fusese încălcat (Ernst și alții

c. Belgiei, 33400/96, §§ 53-55, 15 iulie 2003; Forum Maritime SA c. României, 63610/00 și 38692/05, §§ 91-93, 4 octombrie 2007). Pe de altă parte, faptul că procesul durase un timp îndelungat nu privea accesul la justiție (Matos e Silva, Lda., și alții c. Portugaliei, 16 septembrie 1996, § 64; Buonfardieci c. Italiei (dec.), 39933/03, § 20, 18 decembrie 2007).

În acest context, instanța de apel a notat că în cazul dedus judecății autorităților nu le poate fi imputată lipsa de diligență în conducerea procedurilor, iar faptul că procesul se află în derulare de mai multă vreme a fost consecința complexității cauzei din perspectiva necesității administrării probatoriului prin comisie rogatorie și a întocmirii unei expertize medico-legale. Totodată, a observat că în cauză s-a adoptat inițial o soluție de către organele de urmărire penală, soluție infirmată, cu consecința reluării procedurii. În final, constituirea de parte civilă s-a realizat abia în faza judecății.

Astfel, a notat, în final, că nu se poate conchide asupra încălcării dreptului la o instanță al părții vătămate, astfel că incidența dreptului intern nu poate fi suprimată, motiv pentru care apelul inculpatului a fost admis în temeiul art. 421 pct. 2 lit. a) din Codul procedură penală și, în temeiul art. 25 alin. (5) din Codul procedură penală, instanța de apel a lăsat nesoluționată acțiunea civilă, menținând celelalte dispoziții ale hotărârii atacate.

În ceea ce privește soluția pronunțată de în calea de atac, s-a constatat că nu poate fi reținută exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență în sarcina judecătorilor care au alcătuit completul de apel care a pronunțat decizia, aceasta nefiind în mod evident contrară legii sau situației de fapt care a rezultat din probele administrate în cauză.

Astfel, din analiza hotărârii pronunțate de a reieșit că aceasta este motivată, argumentându-se în mod logic care au fost motivele de fapt și de drept care au format convingerea judecătorilor. Din acest punct de vedere, motivarea explică și fundamentează refuzul instanței de apel de a se pronunța cu privire la cererea de despăgubire formulată în cauza dedusă judecății, concretizat în dispozitivul hotărârii prin dispoziția de a lăsa nesoluționată latura civilă a cauzei.

Totodată, instanța de apel a aplicat dispozițiile art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală (forma în vigoare la momentul pronunțării soluției), care au fost declarate neconstituționale ulterior pronunțării deciziei penale, prin Decizia Curții Constituționale a României nr. 586/2016 din 13 septembrie 2016 (publicată în Monitorul Oficial nr. 1001 din 13 decembrie 2016). Or, aplicarea și interpretarea dispozițiilor legale incidente la situația dedusă judecății reprezintă chestiuni de judecată, fiind rezultatul unui proces de interpretare sistematică a dispozițiilor legale incidente, atribut esențial al activității de judecată propriu-zisă.

De asemenea, vor fi avute în vedere considerentele Curții Constituționale din Decizia nr. 487/2013, conform căreia art. 99¹ din Legea nr. 303/2004 (actualmente art. 272 din Legea nr.

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

303/2022) definește în termeni lipsiți de echivoc împrejurările în care exercitarea funcției cu rea-credință ori gravă neglijență constituie abateri disciplinare. Prin urmare, modul în care judecătorul interpretează și aplică legea într-o cauză dată nu este susceptibil de sancțiune disciplinară decât în măsura în care acesta încalcă cu știință normele de drept material ori procesual, urmărind sau acceptând vătămarea unei persoane, sau atunci când nesocotește din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material ori procesual.

Concluzionând, modalitatea de aplicare a dispozițiilor legale în cauză nu poate constitui un element care să releve exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență de către magistrații vizați, atâta vreme cât soluția pronunțată a fost argumentată, rezonabilă și rațională.

Pe aceste premise, Secția pentru judecători constată că în cauza vizată de sesizarea formulată de Ministerul Finanțelor nu poate fi reținută exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență de către judecători, motiv pentru care va aproba raportul Inspecției Judiciare, în sensul că eroarea judiciară nu a fost comisă ca urmare a exercitării funcției cu rea-credință sau gravă neglijență.

Pentru motivele prezentate, în temeiul prevederilor art. 23 alin. (1) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii și ale art. 269 alin. (10) din Legea nr. 303/2022, cu unanimitatea voturilor valabil exprimate,

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII HOTĂRĂȘTE:

Art. 1 - Aprobă Raportul Inspecției Judiciare nr. 23-2011/2023, în sensul că eroarea judiciară nu a fost comisă ca urmare a exercitării funcției cu rea-credință sau gravă neglijență.

Art. 2 – Prezenta hotărâre se comunică Ministerului Finanțelor și se publică pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii.

Dată în București, la data de 01 februarie 2024

Judecător ~~Denisa Angelica~~ STĂNIȘOR
Președintele Consiliului Superior al Magistraturii

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

